

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۲/۱۱/۲۰

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

بررسی تاثیر دوره پیش دبستانی در پیشرفت تحصیلی پایه اول ابتدایی شهرستان کازرون

نسرین مرادی^۱، خدیجه بابایی^۲، نرگس کشاورز^۳، مطهره بهمرد^۴، ایمان صادقی قیری^۵

۱- کارشناسی فلسفه و حکمت اسلامی گرایش الهیات دانشگاه میبد

۲- کارشناس زبان و ادبیات فارسی دانشگاه هرمزگان

۳- کارشناسی تاریخ دانشگاه شیراز

۴- کارشناسی ارتباط تصویری، دانشگاه اهواز

۵- کارشناسی علوم اقتصادی گرایش اقتصاد دانشگاه چابهار

چکیده

مقایسه تاثیر دوره پیش دبستانی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پایه اول ابتدایی شهرستان کازرون، بررسی تاثیر پیش دبستانی در پیشرفت تحصیلی در دوره ابتدایی مسئله ای است که در این مقاله قصد بررسی آن را داریم، جامعه آماری این پژوهش ۴۵۰ نفر و نمونه آماری آن ۱۰۴ نفر بوده است، محیط های عمومی مانند مهدکودک، نهادهای دیگری به جز خانواده در آموزش هنجارها و ارزش ها به فرزندان دخالت دارند و با افزایش سن کودک به مرور از نقش خانواده ها کاسته و بر نقش این کانون ها در الگو دهی به شخصیت کودک افزوده می شود. برای به ثمر نشستن این نهال های ترد و شکننده و کمک به رشد صحیح آنان باید محیطی امن و عاری از هر انحرافی برای تربیت آنان فراهم کرد. اگر مهدها به مکان هایی جز «محل نگهداری» کودکان تبدیل شوند، به عبارت دیگر به وظیفه اصلی خود که جامعه پذیری و تربیت صحیح کودکان و نه صرف نگهداری از آنان، بدل شوند، نسل کارآمد و شایسته ای را تحویل جامعه خواهند داد. در مهدکودک، خردسالان با فراگیری نقاشی، شعر، سرود، بازی و ... با رویدادها و محیط اطراف خود آشنا می شوند. با توجه به یافته های پژوهش فرضیه معنادار بوده است، فرضیه صفر رد می شود یعنی حضور دانش آموز در مراکز پیش دبستانی با پیشرفت تحصیلی رابطه مستقیم دارد یعنی افزایش یکی باعث افزایش دیگری می شود.

کلیدواژگان: پیش دبستانی، پیشرفت تحصیلی، ابتدایی، شهرستان کازرون

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه

بررسی تاثیر دوره پیش دبستانی در پیشرفت تحصیلی دوره ابتدایی ، آموزش پیش دبستانی می تواند از طریق غنی سازی محیطی ، کودکان را قادر سازد تا به تجارب ادراکی و ذهنی جدیدی که احتمالاً در محیط معمول خانواده برای آنان امکان پذیر نیست بپردازند . در تحقیق حاضر سعی شده است اثرات تجارب پیش دبستانی بر پیشرفت تحصیلی ، هوش و علاقه به مدرسه در دانش آموزان دبستانهای شهرستان کازرون روشن شود . دلیل استقبال کشورهای توسعه یافته از مراکز پیش دبستانی این است که امروزه روانشناسان و متخصصان علوم تربیتی معتقدند که شخصیت اصلی انسان، در چهار سال اول زندگی شکل می گیرد و در این سنین، کودک باید تحت تعلیم و تربیتی عمیق و همه جانبه قرار گیرد تا به رشد کامل جسمی، روحی و عاطفی دست یابد. در این میان، مراکز پیش دبستانی می توانند با ایجاد امکانات آموزشی، پرورشی، اجتماعی و رفاهی، شرایط لازم را برای رشد همه جانبه کودکان فراهم سازند. این مراکز، اولین محیط اجتماعی و در واقع پلی بین خانه و اجتماع بزرگی است که کودک به آن تعلق دارد . در این مراکز، آگاهی های اجتماعی کودک رشد یافته و با استفاده از روش های غیرمستقیم آموزشی، فرصتی برای یادگیری وسیعتر، غنی تر و همه جانبه تر پیدا می کند. این نوع آموزش با روحیه جست و جوگر، فعال و کنجکاو کودک سازگارتر است و او را به یادگیری و اکتشاف برمی انگیزد. بنابراین در کنار خانواده ها و هم پای تربیت آنها، لازم است که مراکز آموزش پیش از دبستان در زمینه تکامل همه جانبه کودک نقش داشته باشند. با توجه به این دلایل و ضرورت ها متعهد شدم به بررسی رابطه بین حضور در پیش دبستانی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پایه اول ابتدایی بپردازم.

بیان مسئله

مهد برای کودکان به منزله یک محیط کاملاً صمیمی و دوستانه است. لذا تأثیرپذیری کودکان در مهد به مراتب بیشتر از خانه و خانواده است. اگر مربیان، افرادی آموزش دیده، کارآمد و متخصص در زمینه تربیت کودکان باشند خواهند توانست به بهترین شکل ممکن کودکان را تربیت کنند. وجود مراکز پیش دبستانی و مهدهای کودک در یک مجموعه یکی از عواملی است که در رشد و پرورش کودک مؤثر می باشد. زیرا کودک پیش دبستانی خود را بعنوان ارشد آن مجموعه می داند و همین امر باعث تقویت اعتماد به نفس کودک می گردد. سایر مزایای این مورد نیز بسیار است.

مقایسه تاثیر دوره پیش دبستانی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مقطع ابتدا یی شهرستان کازرون ، مطالعات متعددی در فرهنگ های مختلف نشان داده است ، که کمبود محرکهای محیطی و عدم امکان تجارب حسی حرکتی و ذهنی ، اثرات

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

نامطلوبی بر روند رشد روانی و اجتماعی کودکان دارد، به علاوه نشان داده شده است که غنی سازی محیط از طریق افزایش محرکهای اجتماعی، ادراکی و عاطفی موجب عقب ماندگیهای رشدی حاصل از فقر محیطی می شود، در این پژوهش قصد داریم با بررسی جامعه ای مشخص از کودکان مقطع ابتدایی شهرستان کازرون به بررسی نقش و تاثیر گذراندن دوره پیش دبستانی در پیشرفت تحصیلی بپردازیم.

اهمیت و ضرورت تحقیق

بررسی وضعیت کودکان در مقطع ابتدایی از اهمیت بالایی برخوردار است، بررسی نقش و تاثیر عامل پیش دبستانی می تواند از جهات گوناگون دارای اهمیت باشد، توجه به گذراندن دوره پیش دبستانی می تواند تاثیر بسزایی در وضعیت تحصیلی دانش آموزان در مقطع ابتدایی داشته باشد، آموزش هایی که در مراکز پیش دبستانی به کودکان داده می شوند، زمینه ی رشد، یادگیری مفاهیم ریاضی، استدلال کردن، خواندن و نوشتن و زبان آموزی را به شکل غیرمستقیم فراهم می کنند. محور اصلی در این آموزش ها بازی است. بازی کار کودک است. بنابراین باید آن را با ارزش، مثبت و برای کودک ارزشمند تلقی کرد. با فراهم کردن شرایط مناسب این امکان برای کودک مهیا می شود.

هدف های کلی تحقیق

هدف اصلی تحقیق حاضر آن است که اثرات تجارب دوره پیش دبستانی را بر پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان مقطع ابتدایی روشن سازد.

فرضیه های پژوهش

فرضیه اول

میان گذراندن دوره پیش دبستانی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پایه اول ابتدایی رابطه معنی دار وجود دارد.

پیشینه داخلی

- حسنی (۱۳۸۹) در پژوهش خود، رابطه خود پنداری و عوامل تشکیل دهنده آن را با موفقیت تحصیلی مورد بررسی قرار داده است. در این تحقیق ۲۴۰ دانش آموز سوم راهنمایی مرکب از ۱۲۰ پسر و ۱۲۰ دختر شرکت داشته اند که در یک

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

آزمون خودپنداری شرکت نمودند و معدل کل سالانه آنها به عنوان معیاری برای میزان موفقیت تحصیلی استفاده شد. نتایج به وسیله ضریب همبستگی پیرسون محاسبه و نشان داد که بین خودپنداری و پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت وجود دارد و همبستگی به دست آمده برای گروه دختر و پسر متفاوت بود، و در مجموع برای گروه دختران میزان همبستگی بیشتری میان خودپنداری و پیشرفت تحصیلی مشاهده شد.

- محمدی (۱۳۹۴) در تحقیق خود که درباره ۵۸۹ نفر از دانش آموزان دوره ابتدایی که به دو گروه موفق (۳۳۲ نفر) و ناموفق (۲۵۷ نفر) تقسیم شده بودند، دریافت که بین خود پنداری که بین خودپنداری و گرایش شغلی دانش آموزان همبستگی معنی داری وجود دارد. بدین گونه که دانش آموزان ناموفق در تحصیل به دلیل عدم موفقیت یک خودپنداری منفی را در خود شکل می دهند و احتمالاً به همین دلیل شغلهای «پایین تر» را انتخاب می کنند.

- بیانی (۱۳۹۷) در پایان نامه کارشناسی ارشد خود با عنوان «بررسی رابطه بین مفاهیم منبع کنترل، پیش دبستانی و پیشرفت تحصیلی پسران سال سوم دبستان های کرج در سال ۹۳-۹۲» از بین دانش آموزان پسر کلاس دوم دبستان در سه شهرستان ۱۴ آموزش و پرورش کرج و در هر شهرستان نیز از هر سه رشته ریاضی فیزیک، علوم تجربی و اقتصاد، ۴۵۰ نفر را به شیوه تصادفی انتخاب نمود و از مقیاس کنترل درونی و بیرونی راتر و پرسشنامه پیش دبستانی کوپر اسمیت برای سنجش منبع کنترل و پیش دبستانی استفاده نمود و از معدل نمرات ثلث اول و دوم دانش آموزان در کلیه دروس سال تحصیلی ۹۵-۹۶ برای سنجش پیشرفت تحصیلی استفاده کرد. پس از محاسبه همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره به این نتایج دست یافت: بین منبع کنترل، پیش دبستانی و پیشرفت تحصیلی از نظر آماری همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. بین منبع کنترل و پیش دبستانی از نظر آماری همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. بین منبع کنترل و پیشرفت تحصیلی و نیز بین پیش دبستانی و پیشرفت تحصیلی از نظر آماری همبستگی مثبت و معناداری بدست آمد.

پیشینه خارجی

- تحقیقات کوپر اسمیت (۲۰۱۲) نشان داده است که پیش دبستانی در ایجاد و نوع رفتار فردی و اجتماعی نقش بسیار عمده دارد (به نقل از مفتاح، ۱۳۸۱).

- زیلر و آل (۱۹۶۹) دریافتند که پیش دبستانی بالا، بیانگر پذیرش اجتماعی و ثبات قدم بیشتر در رفتار است و نیز موفقیت بیشتر را سبب می شود. (میر علی یاری ، ۱۳۸۸).

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

- شلیزینگر (۱۹۸۱) مطرح می سازند که اثر پیش دبستانی پایین به عنوان یک عامل استرس زا باید به طور جدی مورد توجه قرار گیرد. زیرا پیش دبستانی پایین نمایانگر تجربه روزانه فرد از بی ارزشی و طرد تعاملات خود با سایر اشخاص می باشد (به نقل از یوسفی، ۱۳۷۴).

محتوای آموزشی در دوره پیش دبستانی چیست؟

آموزش و پرورش معتقد است که کودکان قبل از ورود به دبستان باید فرصت یادگیری مهارتهای پایه را داشته باشند به همین دلیل در مدت سال تحصیلی به کودکان آموزشهای خاص و در حد سن آنان آموخته می شود.

در این دوره از طریق فعالیت های جذاب و با نشاط و مورد علاقه کودک از قبیل نقاشی، کاردستی، شعر، قصه، نمایش خلاق، گردش علمی، بازی و آزمایشهای ساده به صورت غیرمستقیم آموزش داده می شود. البته آموزشها در حدی است که با کلاس اول ابتدایی تداخل پیدا نکند و برای یادگیری بهتر این دوره هم از لوازم سخت افزاری و هم نرم افزاری استفاده می شود و یکی از وسایل مهم در این دوره، کتاب کار کودک است.

کتاب کار کودک چیست و شامل چه مواردی است؟

در سال ۷۹ کتاب کار کودک در همه استانها منتشر شد. هر استان کمیته ای برای تهیه این کتاب که به فعالیتهای یاددهی و یادگیری کودکان می پردازد، دارد که وظیفه آن برنامه ریزی درسی پیش دبستانی و تولید مواد و محتوای آموزش و آموزش مهارتهاست. بر اساس چارچوبهای تعیین شده از طرف وزارت آموزش و پرورش این کتاب دارای واحدهای کار، بهداشت، مهارتهای پایه، مفاهیم علوم، ریاضی، رفتارهای اجتماعی در قالبهای مورد علاقه کودک که بیشتر بازی و شعر و قصه و... است عرضه می شود.

دوره پیش دبستانی با کلاس اول ابتدایی تداخل پیدا نخواهد کرد؟

در این دوره مباحث آموزشی مخصوصی عرضه می شود و فقط کودکان پایه های آموزشی را می آموزند. در این دوره کودکان فقط مقدمات خواندن و نوشتن مانند تصویرخوانی - تقویت مهارتهای زبانی و... را فرا می گیرند، همچنین کودکان برای نوشتن، نحوه قلم دست گرفتن و کشیدن خطوط آماده می شوند یا برای درس ریاضی فقط شمارش و... را آموزش می بینند ولی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

نمادهای عددی در کلاس اول آموخته می شود. در این دوره کودک را توانمند می کنند تا در کلاس اول ابتدایی پیشرفت بهتری داشته باشد.

مربی دوره پیش دبستانی باید دارای چه شرایطی باشد؟

مربی در این دوره نقش هدایت کننده و راهنما را در انجام فعالیتهای آموزشی برعهده دارد. هر کلاس پیش دبستانی علاوه بر یک مربی باید دارای کمک مربی آگاه و آشنا به اصول آموزشی باشد. مربیان باید ویژگی های عمومی مثل سلامت جسمی و روانی (که توسط مراکز بهداشتی معتبر کارت سلامت برای آنان صادر می شود) و همچنین نظم و آراستگی ظاهر داشته باشند و از نظر تخصصی باید مدارک معتبر مرتبط مانند لیسانس علوم تربیتی یا آموزش ابتدایی داشته باشند.

البته شرط علاقه به تدریس نیز لازمه کار با کودک است. در مراکز ضمیمه دولتی از معلمان رسمی استفاده می شود و در مراکز غیردولتی مربیان را مدیران با رعایت ضوابط و شرایط گزینش، انتخاب می نمایند.

روش تحقیق

این مطالعه بصورت توصیفی مقطعی در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ انجام گرفت. ۱۰۴ نفر از دانش آموزان پایه اول ابتدایی در شهرستان کازرون به عنوان نمونه مورد مطالعه به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه های پیشرفت تحصیلی بود. به منظور بررسی روائی پرسشنامه پس از مطالعه جهت نظرخواهی به تعدادی از اعضای هیات علمی در دانشگاه آزاد کازرون ارائه گردید. پایایی با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ ۰/۸۶ بدست آمد. به منظور تحلیل یافته های، از آزمونتحلیل واریانس، انحراف معیار و میانگین استفاده شد.

جامعه آماری

این مطالعه از نوع توصیفی است که در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ و از جمعیتی تعریف شده و با متغیرهای مشخص وابسته و مستقل به انجام رسید. در این روش، کل جامعه آماری به تعداد ۵۵۰ نفر محاسبه گردید، سپس اسامی دانش آموزان بر اساس حروف الفبا تنظیم گردید. و با توجه به جمعیت دانش آموزان سهمی از نمونه به هر رشته، مقطع و دوره تحصیلی اختصاص داده شد. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۱۰۴ نفر تعیین گردید.

ابزار گردآوری داده ها

در این پژوهش برای جمع آوری اطلاعات مورد نیاز از ابزارهای زیر استفاده شد: (۱) آزمون پیشرفت تحصیلی ریاضی، (۲) آزمون پیشرفت تحصیلی علوم تجربی، (۳) آزمون پیشرفت تحصیلی زبان فارسی، (۴) آزمون عملکردی علوم تجربی و ریاضی، (۵) پرسشنامه کیفیت زندگی در مدرسه، در ادامه، اطلاعات لازم درباره هر یک از این آزمون ها و پرسشنامه ها ارائه شده است.

آزمون پیشرفت تحصیلی ریاضی

در این پژوهش برای سنجش پیشرفت تحصیلی ریاضی دانش آموزان پایه اول ابتدایی از آزمون محقق ساخته استفاده شد، برای تدوین سؤال های این آزمون، ابتدا جدول مشخصات سنجش، به منظور تعیین هدف ها و محتوای کتاب درسی پایه اول ابتدایی تهیه شد، سپس با استفاده از اطلاعات جدول مشخصات سنجش و منابع موجود، ۱۰۵ سؤال برای آزمون مقدماتی طراحی شد. برای اندازه گیری دامنه گسترده تری از توانایی دانش آموزان با توجه به محدودیت زمانی، از انواع مختلف سئوال استفاده شد، این سئوال با استفاده از نظر کارشناسی معلمان پایه اول ابتدایی، استادان متخصص روانشناسی تربیتی و روان سنجی، مجددا بررسی و ویرایش شدند. پس از بررسی های اولیه، دانش آموزان پایه اول ابتدایی در دبستانهای کوثر و شهید بهشتی به سئوال تدوین شده پاسخ دادند. در این مرحله سؤال های مبهم شناسایی شد. همچنین پاسخ های داده شده پس از جمع آوری و تصحیح، سؤال به سؤال مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و با توجه به سطح دشواری و ضریب تمیز، سؤال های مناسب انتخاب شدند، سپس به کمک معلمان پایه اول ابتدایی از بین سئوالهای مناسب، ۲۹ سؤال چند گزینه ای، ۴ سؤال کوتاه پاسخ و ۲ سؤال محدود پاسخ، و در مجموع، ۳۵ سؤال با توجه به جدول مشخصات انتخاب و دفترچه آزمون تدوین شد.

روایی محتوایی

با توجه به تهیه جدول مشخصات و تدوین سئوالهای آزمون پیشرفت تحصیلی ریاضی بر اساس هدف های آموزشی و همچنین محتوای برنامه این درس، می توان گفت که این آزمون از روایی محتوایی لازم برخوردار است.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

پایایی

در این پژوهش، پایایی سؤالات آزمون پیشرفت ریاضی با استفاده از روش آلفای کرانباخ، ۰/۹۶ به دست آمد.

پرسشنامه کیفیت زندگی در مدرسه

پرسشنامه کیفیت زندگی در مدرسه توسط اینلی و بورک در سال ۱۹۹۲ و برای سنجش ویژگی های عاطفی دانش آموزان دبستانی تهیه شده است (سیف ۱۳۸۴). این پرسشنامه از ۳۹ ماده (سؤال) تشکیل شده و در بر گیرنده هفت مقیاس است که ۲ تا از آنها کلی (رضایت کلی و عاطفه منفی) و پنج تای دیگر اختصاصی اند (همبستگی اجتماعی، فرصت، معلم، ماجرا و پیشرفت یا موفقیت) یک نمونه سؤال برای مقیاس رضایت کلی عبارت است از: "من در مدرسه احساس شادمانی می کنم؟" سؤال های این پرسشنامه دارای چهار گزینه یا چهار طبقه پاسخ کاملاً موافق، موافق، مخالف، کاملاً مخالف است که به ترتیب ۴، ۳، ۲، ۱ نمره به آنها تعلق می گیرد، در پژوهش های گذشته، ضریب آلفای کرانباخ (پایایی آزمون با تاکید بر همسانی درونی) برای خرده مقیاس های این پرسشنامه در دامنه ای از ۰/۶۷ تا ۰/۸۹ گزارش شده است (ماک و فلین، ۲۰۰۲). در این پژوهش، ضریب پایایی آلفای کرانباخ برای کل پرسشنامه (۳۹ سؤال) برابر ۰/۹۰ بدست آمد و ضریب پایایی آلفا برای خرده مقیاسهای پرسشنامه از ۰/۶۸ تا ۰/۸۵ بود.

روش اجرا

این پژوهش در سه مرحله اجرا شد، در مرحله اول مدارس هم سطح با مدارس مشمول طرح ارزشیابی توصیفی به کمک کارشناسان مقطع ابتدایی شناسایی شدند و مجوز لازم برای مراجعه به آنها دریافت شد، در مرحله دوم آزمون ها و پرسشنامه ها به صورت مقدماتی در مدارس فاضلی و محدوی فر، واقع در شهرستان کازرون اجرا شد و پس از رفع اشکالات برای اجرای اصلی آماده گشت، در مرحله سوم نیز پس از هماهنگی با مدیران و معلمان مدارس گروه های آزمایش و گواه، در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲، آزمونها و پرسشنامه ها بر اساس دستورالعمل های مربوطه و در شرایط یکسان، روی دانش آموزان پایه سوم ابتدایی اجرا شد.

نمونه آماری

نمونه آماری در این پژوهش دانش آموزان مشغول به تحصیل در مقطع ابتدایی در شهرستان کازرون می باشد.

یافته ها

تجزیه و تحلیل مقدماتی اطلاعات با استفاده از آزمون T بین میانگین متغیرهای وابسته در میان دو گروه نشان داد که اکثر تفاوت های بین دو گروه که برنامه پیش دبستانی را گذرانده و یا نگذرانده اند از لحاظ آماری معنی دار است. از طرف دیگر مشخص شد که دو گروه دبستان از لحاظ تعداد کسانی که این برنامه را گذرانده اند دارای توزیع فراوانی یکسان نیستند، بعبارت دیگر همانطور که انتظار می رفت، گروهی که برنامه پیش دبستانی را گذرانده بود از لحاظ سابقه اقتصادی اجتماعی با گروهی که این برنامه را نگذرانده بود مساوی نبود، در نتیجه تفاوت بین دو گروه از طریق آزمون T نشان داده شده بود می توانست بخاطر تفاوت در مختصات اقتصادی فرهنگی دو گروه باشد، نه به دلیل اثرات برنامه پیش دبستانی بدین لحاظ، تحلیل واریانس دو عاملی که در آن سابقه اجتماعی فرهنگی خانواده (طبقه اجتماعی) بصورت یک متغیر مستقل با دو سطح (پائین و بالا) و سابقه برنامه پیش دبستانی بصورت متغیر مستقل دوم (دو سطح، یکی دارای سابقه برنامه پیش دبستانی و دیگری بدون این نوع تجربه) بود، انجام گردید.

همانطوری که در جدول مشاهده می شود، در میزان آگاهی فراشناختی ($P = ۰/۰۰۲$ و $F(۱,۱۹۰) = ۱۰/۳۷۱$)، تفاوت معنی داری بین دانش آموزان گروههای آزمایش (دانش آموزان مشمول دوره پیش دبستانی) و گواه (دانش آموزان غیر مشمول دوره پیش دبستانی) وجود دارد. مقایسه میانگین نمرات دانش آموزان گروههای آزمایش و گواه (جدول ۱) نشان می دهد که میزان آگاهی فراشناختی دانش آموزان بعد از دوره پیش دبستانی، بالاتر از دانش آموزان عادی است.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

نتیجه گیری

برتری آزمودنی ها که برنامه پیش دبستانی را گذرانده اند بر سایر آزمودنی ها که بطور همخوان در همه مقایسه ها و در همه مراحل مطالعه نشان داده شد ، و وجود تفاوت های معنی دار در بین دو گروه در اکثر مقایسه ها انجام شده نشان دهنده اثرات مطلوب آموزش پیش دبستانی بر پیشرفت تحصیلی نمرات هوش کودکان حتی تا پایان سالهای دبستان است ، بعلاوه یافته های بروشنی نشان می دهند که کودکان طبقات محروم ، از لحاظ اجتماعی فرهنگی ، بنحو چشمگیری از آموزش پیش دبستانی بهره گرفته اند . تفاوت بین این دو گروه در مواردی که احتمالاً خانواده دارای امکانات فرهنگی زیادتری است کمتر از مواردی است که که این امکانات بطور نسبی کمتر است و والدین کم سواد تر هستند .

پیامد های نظری و عملی یافته ها کم و بیش روشن است ، از لحاظ نظری ، یافته ها تأیید کننده مطالعات قبلی در مورد اثر غنی سازی محیط فرهنگی و ارائه امکانات حسی حرکتی بر رشد هوشی و مهارتهای ذهنی است . از لحاظ عملی یافته ها حاکی از آن است که امکان آموزش پیش دبستانی را نباید به عنوان امری تفننی که فقط در اختیار طبقات مرفه است تلقی کرد . در واقع ، یافته ها نشان می دهد که کودکان اقشار محروم بیش از سایرین نیازمند اینگونه امکانات هستند و اثرات بارزتری را از آن می پذیرند ، همچنین یافته ها نشان می دهد که اینگونه نهادها نقشی بالاتر از نگهداری کودکان در طی ساعات روز بر عهده دارند و می توانند اثرات دراز مدتی بر روند رشد روانی بعضی کودکان داشته باشند . نیاز به مهد کودکیها و کودکانها دولتی قابل دسترسی کودکان اقشار محروم کاملاً از یافته ها نتیجه می شوند .

منابع

- ۱- کول ، ونیتا، برنامه آموزش و پرورش در دوره پیش از دبستان ، ترجمه دکتر فرخنده مفیدی
- ۲- نویسندگان و مولفان کشورهای جهان:نگاهی به آموزش و پرورش پیش از دبستان در جهان امروز ، ترجمه گروه مولفان
- ۳- مفیدی ، فرخنده ، مدیریت مراکز پیش دبستانی
- ۴- ندیمی ، محمد تقی و بروج ، محمد حسین ، آموزش و پرورش دبستانی ، ابتدایی ، دوره راهنمایی و متوسطه
- ۵- کلمرو ، هریس و بین ، رینولد : آموزش مسولیت به کودکان ، ترجمه ، ترجمه پروین علی پور